

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för Veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Hippologenheten

Hippologiskt Examensarbete nr 394

2010

**RIDINSTRUKTÖRERS SYN PÅ DEN
SOCIALA RELATIONEN MELLAN
DEM OCH DERAS ELEVER**

Jacqueline Alex & Anja Forsberg

Strömsholm

HANDLEDARE:

Susanne Lundesjö Kvart, Hippologenheten SLU.

Hippologiskt examensarbete (EX0346) omfattande 10 högskolepoäng ingår som en obligatorisk del i hippologutbildningen och syftar till att under handledning ge de studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Föreliggande uppsats är således ett studentarbete på AB-nivå och dess innehåll, resultat och slutsatser bör bedömas mot denna bakgrund.

ISSN 1402-2052

SLU
Sveriges lantbruksuniversitet

*Ridinstruktörers syn på den sociala
relationen mellan dem och deras
ridelever*

Jacqueline Alex & Anja Forsberg

*Handledare: Susanne Lundesjö Kwart, Hippologheten SLU.
Examinator: Åsa Steninger, Ridskolan Strömsholm*

*Examensarbete inom hippologprogrammet, Flyinge/ Strömsholm/Wången 2010
Fakulteten för Veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för anatomi, fysiologi och biokemi
Hippologheten
Kurskod: EX0346, Nivå AB, 10 hp*

Nyckelord: Relation, inläring, lärande

*Online publication of this work: <http://epsilon.slu.se>
ISSN 1402-2052
Examensarbete 2010:394*

INNEHÅLL

REFERAT	4
INTRODUKTION	4
Syfte	5
Frågeställningar.....	5
TEORIAVSNITT	6
Relation- lärare och elev	6
Inlärningsmiljö	6
Etik i ridlärarrollen.....	7
MATERIAL OCH METOD	8
Beskrivning/Tillvägagångssätt.....	8
Uppgifter om de intervjuade ridlärarna.....	9
Uppgifter om ridskolorna och deras verksamhet samt ridelever	9
RESULTAT AV INTERVJUERNA	10
Ridlärarnas tankar om kontakten med rideleverna	10
Komplikationer som ridläraren upplever kan uppstå vid personlig kontakt med rideleverna.....	11
Balansen mellan att vara privat och att rideleverna lär sig	12
DISKUSSION.....	13
Relation - lärare och elev	13
Inlärningsmiljö och Lärande	14
Etik i lärarrollen	15
Lärarrollen.....	15
Metodval	16
Framtida studier	17
Slutsats	18
REFERENSER.....	18
Litteratur	18
Internet	19
BILAGA 1. Intervjuguiden	20
BILAGA 2. Att lära ut.....	21

REFERAT

Syftet med detta arbete är att försöka ta reda på den bästa balansen i kontakten mellan ridlärare och ridelev, för att rideleven skall lära sig optimalt och att ridläraren samtidigt ska må bra i sin yrkesroll. Som en fortsättning på liten studie gjord av oss, *Jacqueline Alex och Anja Forsberg* under vårt första utbildningsår 2008 (Bilaga 2), med titeln ”Att lära ut” ville vi fördjupa oss i frågeställning enligt följande:

*Behöver ridläraren ha en privat relation med sina ridelever, för att få en bra effekt i sin ridundervisning? Vilka komplikationer uppstår när ridläraren blir för privat?
Hur hittar man balansen mellan att ha en god kommunikation med sina ridelever utan att bli för privat?”*

Det som till exempel kan hända är att rideleven berättar om privata problem som inte ridläraren har utbildning i att hantera eller att eleven kan tappa respekten för läraren om den blir för mycket kompis med sina elever.

Huvudsakligen har djupintervjuer gjorts som en kvalitativ studie, för att få veta mer förutsättningslöst hur ridlärarna resonerar kring dessa frågeställningar. Ridlärare med olika erfarenhet intervjuades för att få spridning på materialet. En Mp3-spelare användes för att spela in under intervjuerna, samtidigt som svaren skrevs ner, även följdfrågor skrevs ner. För att få mer faktabakgrund till arbetet har tidigare studier om pedagogik och ridundervisning lästs (referenslista).

Det som är genomgående i resultatet är att det är bra att ha en öppen och kravlös kommunikation med sina ridelever för att man ska nå fram och skapa en trygg atmosfär i ridhuset. Ridlärarens uppgift är att skapa en trygg och trevlig atmosfär för rideleverna innan ridläraren kan börja lära ut.

Hälften av de ridlärare som intervjuats har någon gång upplevt att de blivit för privata med sina ridelever. Det är väldigt individuellt vad ridläraren anser vara för privat, men erfarenhet lär man sig vart gränsen går och då kan man få en väldigt bra relation med sina ridelever utan att det blir för mycket.

De flesta av ridlärarna i studien var överens om att det vore mycket bra att ha en form av mentor när man börjar som ridlärare, någon att vända sig till om man stöter på problem med relationen mellan ridlärare och ridelev.

INTRODUKTION

Upphovet till detta arbete kommer från en mindre studie, som gjordes av oss, (*Bilaga 2, ”Att lära ut”*) för ett år sedan. Den handlade om konsten att lära ut. I det arbetet togs det upp om olika inlärningsmetoder, pedagogisk behovshierarki och olika former av intelligenser. Det arbetet inriktade sig på hur man som ridlärare ska förmedla kunskap på bästa sätt. Det togs även upp att eleven behöver känna sig trygg och ha en bra kontakt med sin ridlärare för att eleven skall vara mottaglig för att lära sig något nytt (Bilaga 2).

Frågan som uppstod var hur privat ridläraren ska bli med sina ridelever för att få bästa effekt i sin ridundervisning. Det fanns även intresse för att försöka ta reda på om det finns några negativa aspekter med att bli för privat med sina ridelever och hur man hittar

en balans mellan dessa två frågor. Det är dessa frågor som är till grund för den problemställning som används i detta arbete.

I detta arbete definieras ordet privat med att ridläraren har en personlig relation till sina ridelever, en relation utanför de professionella ramarna. Ridlärare och ridelev kan till exempel diskutera pojkvänner och familjeproblem och inte bara ämnen som vidrör ridlektionen. Ett steg längre i att bli privat är att ridlärare och ridelev umgås utöver ridlektionerna till exempel äter middagar tillsammans och liknande.

En bra ridlärare behöver skapa kontakt och förtroende med sina ridelever och lägga stor vikt vid att kommunikationen fungerar mellan ridlärare och ridelev (Zetterqvist Blokhuis, 2004).

Det som är genomgående för resultatet i det aktuella arbetet är att ridläraren inte alltid behöver tala om ridämnet med sin ridelev, utan för att få en trevlig kontakt talar de ofta om vardagliga saker. En oerfaren ridlärare gör ibland misstaget att bli för privat med sina ridelever, för att ridläraren vill ha en bra kommunikation. Det som kan hända är att rideleven berättar om privata problem som inte ridläraren har utbildning i att hantera, men med erfarenhet lär sig ridläraren att hantera sådana problem.

I en studie (Lundesjö-Öhrström, 1998) undersöktes kommunikationen mellan de tre parterna elev- häst- ridlärare. Det som framgår i denna studie, är att en bra kommunikation är viktig, för att ridlektionen skall vara säker och fungera. Om rideleven har en bra relation till sin ridlärare är chansen större att ridläraren når fram till rideleven även när en risksituation uppstår. Motivationen för rideleverna var hög och de var nöjda med sina ridlärare. Rideleverna som deltog i studien var nybörjare som ridit mellan en till sex terminer. Studien visade att försvårande omständigheter kan vara till exempel att rideleven ofta är mer koncentrerad på att rida hästen än att lyssna på ridläraren. Om hästen är busig kan rädsla hos rideleven uppkomma och bidra till försvårande omständigheter för inläringen. Faktorer som för få upprepningstillfällen och för många instruktioner på en gång, spelade stor roll för ridelevernas inläring. Rideleverna blev ofta trötta under lektionerna, något som sällan uppmärksammades av ridläraren.

I vårt arbete "Att lära ut" tas det upp att ridläraren behöver ha en god insikt i hur olika ridelever tänker och fungerar, för att kunna skapa bra förutsättningar för inläring. Eftersom människor lär sig på olika sätt är det viktigt att ha förståelse för det. En viktig uppgift som ridläraren har är att skapa en trevlig och trygg miljö, för att inläring sker bäst då alla trivs och mår bra (Bilaga 2).

Syfte

Att försöka ta reda på den bästa balansen i kontakten mellan ridlärare och ridelev, för att rideleven ska lära sig optimalt och ridläraren samtidigt ska må bra i sin yrkesroll.

Frågeställningar

Behöver ridläraren ha en privat relation med sina ridelever, för att få en bra effekt i sin ridundervisning?

Vilka komplikationer uppstår när ridläraren får en för privat relation med sina ridelever?

Hur hittar man balansen mellan att ha en god kommunikation med sina ridelever utan att bli för privat?

TEORIAVSNITT

Relation- lärare och elev

För att kunna förmedla kunskap måste läraren ha kompetens att förmedla och upprätthålla relationer. I boken Relationskompetens i pedagogernas värld tas det upp om relationskompetens och dess innerbörd. Det vill säga där den ena personen är professionell medan den andra personen inte är det. Läraren som har relationskompetens använder sina kunskaper för att kunna bygga upp en relation med eleven. (Juul & Jensen, 2003)

Om läraren inte har förmåga att hantera relationer blir elevens personliga utveckling hämmad. Läraren kan förbättra sin förmåga genom att reflektera över sina relationer till eleverna och prova sig fram i handling. För att komma till rätta med besvärliga förhållanden till sina elever, tillfälliga eller mer allvarliga, måste läraren utnyttja sin relationskompetens. (Aspelin, 2010)

För att få en effektiv kommunikation krävs det att man är överens om vilken relation man har till varandra. Alltså vilka rättigheter och skyldigheter som gäller i olika situationer och vem som kan kräva vad och hur mycket. Relationsdefinitionen avgör och klargör förhållningssätt mellan lärare och elev. (Nilsson, 2007)

Inlärningsmiljö

Dunn & Dunn har listat olika faktorer som har betydelse för framgångsrikt lärande. Budskap lyder i förenklad form: En del lär sig bäst om de sitter för sig själva. Andra lär sig bäst när det är liv och rörelse runtomkring dem, när de får diskutera i grupp eller kanske röra på sig samtidigt som de lär sig. Människor fungerar olika när det gäller hur varmt, ljust och tyst de vill ha det runtomkring sig när de studerar. En del gillar mer formell inredning och vill sitta på en stol framför ett skrivbord, medan andra vill sitta skönt uppflugna i en mjuk fåtölj eller ligga i sängen när de studerar. (Thornell, 2008)

Träningsmiljön har en stor betydelse för inläringen, desto trevligare miljö ju större är förutsättningarna för att eleverna skall lära sig. Med en trivsamt miljö menas den fysiska miljön som att det är snyggt och prydligt på anläggningen, men även en miljö där eleven känner sig välkommen. Det är bra att eleverna känner till rutiner och regler på ridskolan samt att eleverna vet vad som förväntas av dem. Att de vet vart utrustningen finns och att ridläraren vet hur länge rideleven har ridit.

Förutsättningar för en god inlärningsmiljö på ridskolan är:

- Trygghet, ryttaren är trygg med ridlärare och hästar.
- Lugn miljö, lugn och avslappnad atmosfär, inget onödigt spring på läktaren.
- Trivsamt miljö, stall och ridhus skall vara ljust och rent.
- Rutiner, ryttaren skall känna till de regler och rutiner som finns på ridskolan.
- Ordning och reda, ryttaren skall hitta på anläggningen.

- Identitet, att ryttaren skall känna sig accepterad som person.
- Samhörighet, ryttaren skall känna samhörighet med de andra ryttarna i gruppen och i ridklubben. (Zetterqvist Blokhuis, 2004)

Om rideleven har privata problem som tar upp mycket av ridlevens tankar är det svårare för rideleven att ge sig hän och koncentrera sig på att rida hästen och pressa sig till att utvecklas. I dessa fall kan ridlektionen fungera som terapi för rideleven och kan vara helande på sitt sätt. I sådana situationer sker det sällan någon ridutveckling, utan mer att rideleven kommer tillbaka till sitt vanliga jag mot slutet av passet, om det vill sig väl. (Zetterqvist, 1998)

I en studie ”Ridlektion, ett triangeldrama mellan elev, häst och lärare” anser en av de intervjuade ridlärarna att storleken på grupperna gör att det är lätt som ridlärare att ge upp hopplösa elever. De som man inte får något gensvar ifrån. Man har känslan av att man inte hinner med dem när det egentligen är de som behöver mest hjälp (Lundesjö – Öhrström, 1998).

Etik i ridlärarrollen

Etik är läran om moralen, eller människans reflektion över sin moral. En människas etik kan jämföras med en inre röst som talar om vad som är rätt och orätt. Ordet etik är synonymt med moral i betydelsen: En enskilds eller grupps grundläggande normer och värderingar. (Nationalencyklopedin, 2010)

I artikeln *Om ett barn far illa*, som går att hitta på Internetsidan: www.barnperspektivet.se, presenterar Cecilia Moore vilka skyldigheter vuxna har gentemot barn som far illa. I socialtjänstlagen finns det beskrivet både om hur privatpersoner och anställda som arbetar med barn (eller är anställda i en verksamhet som rör barn, till exempel sjukvården) ska gå till väga om de misstänker att ett barn far illa. Medan lagen säger att privatpersoner bör anmäla, är det en skyldighet för vissa anställda att anmäla, till exempel lärare, barnmorskor, förskollärare, psykologer med flera. Det gäller även om man arbetar med barn inom en privat verksamhet.

Om man känner oro för att ett barn i sin närhet inte blir väl omhändertaget av sina föräldrar, är det viktigt att man berättar vad man vet för någon som kan och har rätten att ingripa för att skydda och hjälpa ett barn. Det är socialtjänsten i ens kommun som man ska kontakta, gärna per telefon. I lagtexten uttrycks det på det sättet att du ska ha: *Fått kännedom om*. Det räcker med att man har fått se eller höra något som tyder på att ett barn far illa. Det är sedan socialtjänstens uppgift att bedöma anmälarens uppgifter och därefter bestämma om de ska inleda en utredning eller inte.

Om man oroar sig för ett barn som man träffar genom föreningslivet har man samma skyldighet som man har som privatperson, även om ridlärarrollen i många fall liknar rollen som lärare har i skolan. Det brukar vara till stor hjälp om man i till exempel fotbollsklubben eller på ridskolan i förväg har talat med varandra om hur ni ska göra ifall ni hamnar i en situation där misstankar om vanvård eller misshandel förekommer. (Moore, 2010)

MATERIAL OCH METOD

Beskrivning/Tillvägagångssätt

Kvalitativ metod är ett samlingsbegrepp för olika arbetssätt som förenas av att forskaren själv befinner sig i den sociala verkligheten som analyseras, att datainsamling och analys sker samtidigt samt att forskaren försöker fånga människors handlingar och handlingarnas innebörder. (Nationalencyklopedin, 2010)

I detta arbete används kvalitativ metod. Anledningen till att en kvalitativ metod valdes till denna studie var för att denna metod ger möjlighet till förutsättningslösa intervjuer. Forskaren kunde följa hur den intervjuade tänkte och uppfattade olika saker. Det intressanta var att höra alla ridlärares olika svar. Det var inte vad som var rätt eller fel, ja eller nej som var intressant utan mer hur ridlärarna personligen såg på saken.

För att få mer fakta om hur intervjuer bör genomföras lästes boken ”Som man frågar får man svar”. I denna bok tog man till exempel upp vikten av att ha öppna frågor, för att man som intervjuare inte skulle leda in personen som intervjuades till att svara på ett visst sätt. Man skulle hålla sig borta från att ställa ledande frågor. (Andersson, 1985)

Innan de riktiga intervjuerna gjordes, genomfördes en provintervju, med en person som hade arbetat på ridskola i några år. Detta för att se om intervjufrågorna fick de svar som det var tänkt och att frågorna var lätta att förstå. Även under provintervjun användes mp3-spelare, för att testa tekniken.

Ridlärare med olika många års erfarenhet inom yrket intervjuades i detta arbete. Tre stycken telefonintervjuer och sju stycken personliga intervjuer gjordes. Intervjufrågorna var öppna frågor som gav ridlärarna möjlighet att uttrycka sig på ett friare sätt än vad som blir när man använder sig av ett frågeformulär. En Mp3-spelare användes för att spela in under intervjuerna, samtidigt som svaren skrevs ner, även följdfrågor skrevs ner. När telefonintervjuerna gjordes användes högtalare på mobiltelefonen för att kunna spela in samtalet på mp3-spelaren.

Ridlärarna som intervjuades var sådana som intervjuerna själva har kommit i kontakt med tidigare, genom praktikplatser eller som ridinstruktörer. De första fyra ridlärarna som intervjuades arbetade på två olika ridskolor där intervjuerna hade sin ridskolepraktik, i Stockholm och i Västerås. Dessa intervjuer genomfördes i fikarum utan tidsbegränsning. De andra tre personliga intervjuerna genomfördes i fikarum, men med tidsbegränsningar. Tre ridlärare telefonintervjuades, två av dem genomfördes vid 22-tiden på kvällen och var från Gotland och Uppsala. Den tredje telefonintervjun genomfördes efter lunchtid utan tidsbegränsning och var med en ridlärare från Stockholm. När intervjuerna var klara skrevs de ner ordagrant från mp3-spelaren.

De första frågorna i intervjun (se bilaga 1) var ytliga och handlade om ridskolan i stort, dessa användes för att få ridläraren att komma igång och börja prata. De var även med för att få inblick i ridlärarens kompetens och år av erfarenhet. Det kunde ha spelat in i vilka svar de gav och vilken syn de hade på lärandet. De frågor som användes på slutet var mer djupa frågor så som hur privat ridläraren ville bli med sina ridelever.

Uppgifter om de intervjuade ridlärarna

Tio ridlärare intervjuades, de yngsta var drygt 20 år och den äldsta omkring 50 år. Tre av de intervjuade var relativt nya i yrket, hade arbetat mindre än fyra år. De resterande hade arbetat allt från sju till över tjugo år.

Tabell 1. Översikt över de intervjuade ridlärarnas ålder och erfarenhet

	Ålder	Erfarenhet	Typ av ridskola
R1	24 år	Utbildad hippolog. Arbetat på ridskola i 1 år	Häst och ponny ridskola i centrala Stockholm
R2	40 år	Arbetat som ridlärare i över 20 år	Familjär häst och ponny ridskola i Västeråstrakten
R3	40 år	Arbetat som ridlärare i 24 år	Arbetar på en ponny ridskola och en häst ridskola
R4	49 år	Arbetat som ridlärare och privattränare i 30 år	B-tränare i dressyr, har tidigare arbetat på olika sorters ridskolor.
R5	26 år	Arbetat som ridlärare i 8 år.	Ridskola med bred inriktning och målgrupp, alla storlekar på häst
R6	29 år	Utbildad hippolog. Arbetat som ridlärare i 7,5 år	Familjär ridskola och har gymnasieelever med ridinriktning
R7	24 år	Utbildad hippolog, arbetat som ridlärare i snart 2 år	Ridskola i centrala Stockholm
R8	50 år	Arbetat som ridlärare i 15 år	Äger en egen liten privat ridskola i Stockholm
R9	36 år	Arbetat på ridskola i 15 år	Liten privat ridskola på södra Gotland
R10	24 år	Arbetat som ridlärare i 4 år	Arbetar på en ponnyridskola

Uppgifter om ridskolorna och deras verksamhet samt ridelever

Nio stycken av ridlärarna som intervjuats arbetar på ridskolor med alla typer av ridelever, allt från barn till vuxna, nybörjare till mer avancerade ridgrupper. R4 är den ridlärare som skilde sig från de andra, hon har arbetat som ridlärare i många år men är nuförtiden B-tränare i dressyr och har främst privatelever.

R3 och R10 arbetar på ponnyridskolor. R3 arbetar deltid på sin ponnyridskola och deltid på en ridhästridskola. De andra ridlärarna arbetar på ridskolor med blandade kategorier av hästar och ponnyer.

Antal ridelever per grupp varierade mycket beroende på vilken nivå gruppen är på, allt från tre till tio stycken ridelever per grupp. R8 äger en liten privat ridskola och har som mest sex stycken ridelever och har även privatlektioner. R4 har tidigare arbetat på ridskolor där det varit tolv stycken ridelever per grupp, men har nuförtiden främst privatelever och då är det max fem stycken per grupp. Oftast har hon en ridelev i halvtimmen.

R5 arbetar på en ridskola där de har lagt upp schemat så att ridlärarna håller varannan lektion, för att gynna kommunikationen mellan ridlärare och ridelev. Åtta stycken av ridlärarna har mellan två till tre stycken lektioner på rad, utan tid däremellan. De ser till

att alltid tala med rideleverna när de sitter upp på hästarna för att se hur rideleverna mår, och efter ridlektionerna när de skrittav ger de feedback. En av ridlärarna har privatelever och har upp till tolv stycken 30-minuters ridlektioner på rad.

På alla ridskolor som ridlärarna arbetar på anordnar de andra aktiviteter än ridning. Sju av ridlärarna svarade att de var med på aktiviteterna i den mån det fanns tid. På två av ridskolorna har de speciell personal anställd för fritidsaktiviteterna och där deltog inte ridlärarna alls i dessa aktiviteter. Alla ridlärare tyckte att rideleverna fungerade bra med andra aktiviteter och att de gärna hade varit med mer på dessa aktiviteter, men att det helt enkelt inte fanns tillräckligt med tid för det. En av ridlärarna (R5) deltog på andra aktiviteter till stor del och tycker att det fungerar väldigt bra och att det leder till bra sammanhållning på ridskolan.

Ridlärarna var eniga om att det är svårt att få med alla på andra aktiviteter och att det oftast är samma entusiastiska grupp människor som dyker upp på alla aktiviteter. En del ridelever är nöjda med att rida sin ridlektion och sedan åka hem.

RESULTAT AV INTERVJUERNA

Ridlärarnas tankar om kontakten med rideleverna

De flesta av ridlärarna som intervjuats anser att det viktigaste när man får en ny ridelev, är att rideleven känner sig trygg. Att ridläraren sätter rideleven på en trygg häst som ridläraren redan innan vet att rideleven kommer att klara av. Alla ridlärarna var eniga om att det är viktigt att rideleven inte känner sig rädd för dem. Ridlärarna brukar prata med rideleven om all dagliga saker, inte alltid om ridning och hästar. Alla ridlärare som intervjuats är kvinnor och har till största del kvinnliga elever, för dem är det lätt att komma med komplimanger om till exempel kläder och frisyr. Ridlärarna håller det på en yttlig nivå med en trevlig atmosfär i ridhuset, speciellt när ridläraren har fler ridelever, alltså ca tolv stycken. För att få sina ridelever öppna och mottagliga försöker ridlärarna skapa en dialog och lära känna sina ridelever. De flesta ridlärarna vill inte känna till allt om sina ridelever, de vill känna till det som är relevant för ridningen och det som kan leda till en bra kommunikation. Det är bra för dem att veta om rideleven har svårt för något fysiskt eller har någon form av handikapp, för att kunna ha rätt förståelse och inte pressa rideleven på fel sätt.

Det var bara en av de äldre ridlärarna (R2) som tyckte att det var viktigt att känna sina ridelever privat. Att man känner dem som personer och att man är öppen och lyssnar på dem. Det är viktigt för R2 att ha en öppen kommunikation, hon bryr sig om sina ridelever som människor och tycker att det är viktigare att de mår bra än att de blir bättre på att rida. Hon har alltid haft en nära relation till sina ridelever och har varit med om, vid flertalet gånger, att rideleverna har öppnat sig så pass mycket att de brutit samman och gråtit. Hon tar sig tid till sina ridelever och anser att detta är den viktigaste uppgiften som en ridlärare har.

- Känner man att man blir för privat måste man distansera sig, men det ingår i jobbet att ha folk nära. (R2)

- Om man har en elev som man har jättebra kommunikation med, så man verkligen

förstår varandra, då kan jag säga direkt: "Nej, gör inte så". Man kan komma mycket längre om man har en bra kommunikation. Ibland måste man vara lite privat men inte alltför privat. (R7)

Motsatsen till R2 har vi i R3, som anser att det är viktigt att ha en bra relation till sina ridelever. Hon skapar trygghet genom att ha en positiv atmosfär, det är viktigt för henne att känna till hur hennes ridelever mår, men hon ser det inte som sin uppgift att känna dem privat. Hon anser inte att det ingår i hennes arbete som ridlärare att agera "hobbypsykolog" utan att det är något som man som person får bestämma själv.

- Man får bestämma lite själv, hur man är som person, om man vill ta på sig det ansvaret och bli jättepersonlig med sina elever. Personligen tycker jag inte att det ingår i mitt jobb. (R3)

R5 arbetar på en ridskola där har de lagt upp planeringen på det sättet att det finns tid mellan ridlektionerna till att tala med rideleverna. Det är uttänkt för att man ska få mer personlig kontakt med rideleverna. R5 upplever att det fungerar väldigt bra och jämför med en ridskola som hon arbetade på förut, där hade hon flera ridlektioner på rad och mindre tid till att tala med rideleverna. R5 tycker att man får mycket bättre kontakt med rideleverna när man har tid till att tala med dem avsuttet mellan ridlektionerna.

Komplikationer som ridläraren upplever kan uppstå vid personlig kontakt med rideleverna

Hälften av de ridlärare som intervjuats har någon gång upplevt att de blivit för privat med sina ridelever. Det har varit i deras unga år som ridlärare. De letade överambitiöst efter en bra kommunikation med sina ridelever, men kände inte av vart gränsen gick för vad som var för privat. De ridlärare som har varit med om detta har alla arbetat som ridlärare mellan 10-30 år.

En av de yngre ridlärarna (R1) upplevde med speciellt ungdomsgrupper, att rideleverna diskuterade annat än hästar, mer privata saker med varandra när hon var med. Hon fick höra om vad de gjorde på fritiden och på fester, som hon kanske inte hade fått höra om ålderskillnaden hade varit större mellan ridlärare och ridelev. Det kan ibland vara svårt för henne att hantera den informationen som hon får. Hon vill inte tappa den fina kontakten hon har med sina ridelever men hon ska samtidigt vara den som har den vuxna rollen i gruppen. Detta upplevde även de äldre ridlärarna att de varit med om, när de var yngre. Det är ett problem som blir lättare att hantera och som försvinner med mer erfarenhet. R2, har arbetat som ridlärare i 20 år, anser att det kan uppstå ett problem om man blir för privat med sina ridelever. Det kan leda till bristande respekt. Speciellt om man är en yngre instruktör och har tonåringar som ridelever.

- Det som kan uppstå om man blir för mycket kompis med sina elever, då kan jag tänka mig, att det blir en bristande respekt. (R2)

- Man känner vibbar ganska snabbt, att det blir för mycket. Då får man vara lite avvaktande, det beror lite på hur man är själv, hur mycket man släpper in dem från början. Man får känna av lite tror jag, vart gränsen går. (R6)

- Ett problem som kan uppstå är att man blir opedagogisk som ridinstruktör, att man blir oprofessionell i sin lärarroll, eleven har svårt att ta ens instruktioner på allvar. (R10)

R5 började arbeta som ridlärare när hon var väldigt ung. Det var redan när hon gick på gymnasiet. R5 upplevde då att hennes ridelever kunde tappa respekten för henne. Det var för att det var för liten åldersskillnad mellan ridlärare och ridelev. R5 anser att det har mer med egen person att göra, man behöver vara säker i sig själv. När R5 tänker tillbaka inser hon att det kanske inte hade med åldersskillnaden att göra, utan mer den svaga självsäkerheten hon utstrålade som yngre. Detta blev betydligt bättre när hon blev utbildad ridlärare. Då hade hon kunskap i ryggen att förlita sig på. Detta i sin tur gjorde henne till en självsäkrare ridlärare och rideleverna respekterade henne bättre.

Om ridläraren blir för privat med sina ridelever, kan det leda till bristande respekt. R3 har till exempel upplevt att en ridelev tappat respekten, även R4 har varit med om detta. I dessa fall var rideleverna tonåringar. Både R3 och R4 upplevde att situationen var påverkad av ridelevernas hormoner och att det inte hade med dem personligen att göra. R3 hade en ridlektion med en tonårsflicka som verkade vara av den självsäkra typen. R3 pressade denna ridelev till att hoppa. Rideleven hade byggt upp en kaxig fasad och var i själva verket väldigt rädd för att hoppa. Detta förstod inte R3 och när hon pressade rideleven brast det hos rideleven. Rideleven skrek otrevliga saker. R3 blev arg, bad henne att kliva av hästen och gå ut därifrån. Efter denna händelse blev relationen mellan dem aldrig som den varit. R3 var när detta hände ung och hade inte tillräckligt med erfarenhet för att kunna läsa av rideleven. Det råd som R4 ger när liknande situationer uppstår, är att det är viktigt att man själv behåller lugn och distans. Det är viktigt att man är tydlig och frågar vad som har hänt och vad rideleven har upplevt. Oftast beror det på missförstånd där kommunikationen har varit för dålig.

- Om eleven tappar respekten behöver man ta ett snack med den eleven, i värsta fall kan man tappa en elev men det är bättre än att ha elever som inte respekterar en. (R8)

Balansen mellan att vara privat och att rideleverna lär sig

R1 vill ha en bra relation med sina ridelever och tycker att det är lättare om man har en mer öppen kommunikation. Som ridlärare måste man söka kontakt själv och inge förtroende för att rideleverna skall känna sig trygga.

- Man skall inte prata om privata saker, men man skall prata med dem. (R1)

Alla de ridlärare som intervjuats var eniga om att det är bra att man som ung instruktör har någon med mer erfarenhet att prata med. Speciellt om ridelever vänder sig till ridläraren med privata problem, som är svåra att veta hur man skall hantera. R2 hade ett samarbete med en psykolog, när de hade en ridelev som hade psykiska problem. R2 upplevde det som väldigt bra att ha någon, som var mer utbildad i det området att prata med.

- Som ridlärare är man väldigt ensam, det är svårt att veta vart man skall vända sig. (R5)

- Att vara ridlärare är mycket mer än vad man tror, jag tror att det är en jätteviktig roll i samhället idag. (R2)

- Det kan bli problem om man t. ex har en elev som har problem, då är det lite svårt att veta hur man ska gå tillväga. Om den t. ex har ätstörningar eller självskaumbeteende. I skolan kan man hitta lättare vägar, men som ridlärare är det svårt att veta vart man ska vända sig. (R9)

När R4 började arbeta som ridlärare var hon väldigt ambitiös. Hon ville ha en bra relation med sina ridelever, då hade hon ännu inte lärt sig vart gränsen gick och blev ibland för privat med sina ridelever. Men med erfarenhet har hon lärt sig vart gränsen går och kan nu få en väldigt bra relation med sina ridelever utan att det blir för mycket.

DISKUSSION

Innan man får tillräckligt med erfarenhet i ridlärarrollen, kan det hända att man låter sig bli för privat med sina ridelever, för att man vill ha en bra kommunikation. Då kan det hända att man som ridlärare stöter på problem som blir svåra att hantera. Med tid och erfarenhet lär sig ridläraren hur man skapar en bra relation utan att bli för nära och privat med rideleven. Samtliga ridlärare i studien var eniga om att det är bra när man går ut som nybliven ridlärare att använda sig av någon form av mentor, en person som är mer erfaren som ridlärare eller är en annan form av pedagog.

Det som varit genomgående med intervjuerna är att samtliga av de med mer erfarenhet säger att just erfarenhet är nyckeln till framgång. Att man med tiden lär sig att känna av hur privat man behöver bli med sina ridelever för att få en bra relation, men ändå behålla respekten och få ut maximalt av sin ridundervisning.

Med hjälp av detta arbetes definition av ordet privat, skall man sammanfattningsvis inte ha en för privat relation med sina ridelever, utan istället försöka att skapa en bra kommunikation med rideleverna ändå. I vissa fall kan det krävas att man kliver över gränsen och blir privat med rideleven för att öppna upp för en bra kommunikation. I dessa fall handlar det oftast om att eleven öppnar upp sig och berättar om sig själv och inte lika ofta att det är ridläraren som berättar om sitt privata liv. Detta vågspegl skall vara genomtänkt och avvägt från ridlärarens sida så att ingen av parterna känner sig utelämnad.

Så som Juul & Jensen (2003) tar upp i boken Relationskompetens i pedagogernas värld, måste läraren kunna förmedla och upprätthålla relationer för att i nästa tur kunna lära ut på ett bra sätt. En lärare med relationskompetens använder sina kunskaper för att skapa en sund relation med sin elev.

Relation - lärare och elev

Det viktigt att ridlärare har kunskap om att bygga upp relationer till sina ridelever för att rideleven ska kunna göra framsteg. Att man bygger upp olika relationer till olika elever beroende på individ, för att varje elev ska få så bra inlärningsklimat som möjligt. (Juul & Jensen, 2003)

R8 säger i resultatet att det är bättre att tappa en elev än att ha elever som inte respekterar en, medan några av de andra intervjuade ridlärarna anser att det inte är så. Har man kunskap om relationer kan man undvika att gå så långt att man hamnar i en sådan situation. R8 äger en egen ridskola medan de andra ridlärarna är anställda och kan bli avskedade.

Ridläraren behöver komma nära sina ridelever men behöver i vissa fall kanske hålla en större distans för att inte missförstånd skall uppstå, som till exempel när ridlärare och ridelev är av olika kön. Det som då blir problem är om ridläraren distanserar sig för

mycket och rideleven känner sig försummad istället.

Idag är R4 privattränare och kan bli privat med sina ridelever utan att det blir för mycket. Har man en ridelev per grupp är det lättare att bli privat med rideleven, man har ett intresse för om rideleven varit ute och tävlat. För rideleven är det positivt att ha en sådan ridlärare. Att ridläraren frågar hur veckan har sett ut sedan de sågs sist och hur det har gått på eventuella tävlingar. I andra fall om rideleven till exempel har mer privata problem är det individuellt hur mycket ridläraren vill ta på sig och lyssna på rideleven. Det är viktigt att ridläraren vet hur rideleven mår. Om det har hänt något allvarligt är det bra att ridläraren vet om det, för att inte pressa rideleven för mycket. De dagarna kanske ridläraren behöver instruera på ett sätt som inte gör rideleven upprörd för att rideleven ska kunna ta till sig av ridinstruktionerna.

Inlärningsmiljö och Lärande

Eftersom Dunn och Dunn (2008) tar upp vikten av en bra inlärningsmiljö, kan man behöva reflektera över om rideleven verkligen behöver ha en nära relation med ridläraren för att kunna lära sig eller om det är inlärningsmiljön som avgör ifall rideleven lär sig. Om det kan vara så att trots att rideleven har känt sin ridlärare i flera år, att rideleven ändå känner sig otrygg när det är storm ute och hästarna är uppspelta. Att rideleven inte kommer att kunna ta till sig av ridlärarens instruktioner hur bra relation de än har eftersom det brister i inlärningsmiljön.

Man kan även ta exempel från om en ridelev åker iväg på kurs eller ridläger. Trots att rideleven inte känner någon i gruppen eller ridläraren, kan det vara otroligt lärorikt beroende på den inspirerande inlärningsmiljön som råder. Dunn och Dunn berättar om att olika människor lär sig bäst i olika inlärningsmiljöer. Det kan passa den individ som lär sig bäst när det är liv och rörelse att åka iväg på en kurs, medan individen som trivs bäst i lugna miljöer lär sig bättre på hemmaplan. (Thornell, 2008)

Det optimala borde vara en kombination av både en bra relation mellan ridlärare och ridelev och en bra inlärningsmiljö. Någon som kombinerar dessa två på ett bra sätt är R5. Hon skapar en trygg inlärningsmiljö och har tid att ha en bra kommunikation med sina ridelever, eftersom det på hennes ridskola är upplagt på det sättet att ridlärarna håller varannan ridlektion. Det skapar en trygghet hos rideleverna när det är samma person som möter dem i stallet som sedan håller ridlektionen, detta i sin tur leder till en bra inlärningsmiljö.

I vissa fall kan inlärningsmiljön påverkas av yttre faktorer så som utbildade hästar, missanpassade sadlar, dåligt ljus och halt underlag i ridhuset. Men i det stora hela är en bra inlärningsmiljö mer en fråga om den stämning som råder mellan människorna i stallet. En bra sammanhållning där alla i gruppen känner gemenskap och där ridläraren når fram och har en trevlig kontakt med sina ridelever är förmodligen en bra inlärningsmiljö, även om stallplanen är lerig och boxarna omålade. Det är denna form av positiv inlärningsmiljö som R5 vill skapa när hon tar sig tid till sina ridelever.

R8 som äger en liten privat ridskola har tre till sex stycken ridelever per ridgrupp och har även privatlektioner. Hon upplever det väldigt positivt med att ha få ridelever per ridgrupp, det gör det lätt att ge lika mycket uppmärksamhet till alla ridelever i ridgruppen. Eftersom hon har en liten ridskola kan hon ha ridgrupper med max sex

stycken ridelever. R4 är privattränare och har också få ridelever per ridgrupp. De andra ridlärarna som intervjuades arbetar på större ridskolor med fler hästar och fler kunder, där krävs det att ridgrupperna är upp till tolv stycken ridelever för att ridskolan ska gå runt. Det gör att R8 och R4 har lättare att lära känna sina ridelever, bli privat och har med erfarenhet lärt sig vart gränsen går till att bli för privat.

Etik i lärarrollen

Det som kan diskuteras är om det är den viktigaste rollen som en ridlärare har, att vara den som bryr sig och lyssnar på eleven, som till exempel R2 tar upp i sin intervju. Dagens samhälle är ett hårt samhälle med mycket stress. R2 menar att det gäller att som ridlärare vara den som tar sig tiden ingen annan gör. Även om detta inte ingår i arbetsbeskrivningen som ridlärare, är det här man kan göra mest nytta för samhället i övrigt.

Socialtjänstlagen beskriver hur privatpersoner och anställda som arbetar med barn (eller är anställda i en verksamhet som rör barn, till exempel sjukvården) ska gå till väga om de misstänker att ett barn far illa. Medan lagen säger att privatpersoner bör anmäla, är det en skyldighet för vissa anställda att anmäla, till exempel lärare, barnmorskor, förskollärare, psykologer med flera. Det gäller även om man arbetar med barn inom en privat verksamhet. Om man oroar sig för ett barn som man träffar genom föreningslivet har man samma skyldighet som man har som privatperson. (Moore, 2010)

När man läser denna text blir man som ridlärare kluven. Om man möter ett barn som misstänks far illa på ridklubben har man samma skyldigheter som en privatperson. Men om man är anställd och arbetar med barn har man samma skyldigheter som skolan och fritidsgårdar har. Frågan som uppstår är vilka skyldigheter man har när man är anställd av föreningen och genom detta arbetar med barn. Det finns inte fastställt vilka skyldigheter en ridlärare har, utan är något man inom varje enskild ridskola behöver diskutera igenom, för att ha en klar policy att utgå från om det skulle behövas.

Lärarrollen

I fallet där ridläraren (R2) svarade att det ingick i hennes arbete att ha sina ridelever nära, är frågan om hon är påverkad av ridskolans policy. Hon arbetar på en familjär ridskola ute på landet och har max åtta stycken ridelever per ridgrupp. Ridläraren (R3) som svarade att det inte ingick i hennes arbete, att hon ville hålla en distans till sina ridelever, arbetar på en stor ridskola i en stad och har väldigt många ridelever i veckan, hon har upp till tolv stycken ridelever per ridgrupp. Dessa faktorer skulle kunna påverka resultatet, men dessa två ridlärare har starka personligheter och troligen skulle inte R3 ändra sina åsikter om hon arbetade på en annorlunda ridskola.

Ett problem som kan uppstå är om någon av rideleverna inte känner att de har stöd från föräldrar eller kamrater. I ett sådant fall kan utvägen vara att vända sig till sin ridlärare. När rideleven anstränger sig fysiskt under ridlektionen kan detta leda till att psykiska spärrar släpps. Problem, som rideleven bär på, kan komma upp till ytan och när detta händer behöver någon finnas där som ett stöd. I detta fall blir det ridlärarens roll. R2 har varit med om att ridelever öppnat upp sig så pass mycket att de brutit samman och gråtit och R2 har då funnits där och stöttat rideleven.

När man är nyutbildad ridlärare är det lätt att vara överambitiös och då finns risken att man tar på sig för mycket arbete och samtidigt blir för privat med sina ridelever. Det är olika beroende på hur man är som person, vissa trivs med det och fortsätter att vara privat med sina ridelever, att man ser det som en del av sitt yrke. Andra ser det inte som att det ingår i sitt yrke som ridlärare och att man lär sig med erfarenhet vart gränser går.

Storleken på ridgruppen har en betydelse. På ridskola är det oftast tolv stycken ridelever i en ridgrupp. I studien Ridlektion, ett triangeldrama mellan elev, häst och lärare (1998) tas det upp om att storleken på en ridgrupp kan göra att ridläraren ger upp hopplösa elever. Man kan få känslan av att man inte hinner med dem när det är de som kanske behöver mest hjälp. (Lundesjö Öhrström, 1998)

Metodval

Den metod som användes i arbetet, var intervjuer med öppna frågor. Tio ridlärare, med olika lång erfarenhet, intervjuades. Intervjuerna bandades med en MP3-spelare och skrevs ner som underlag till arbetet. Först gjordes en provintervju för att se att frågorna som ställdes var tydliga. Denna intervju gick bra, men när de riktiga intervjuerna gjordes, krävdes det fler följdfrågor för att få ut ett bättre resultat.

Det som var genomgående i intervjuvaren var att de i sig kanske blev kortfattade. Diskussionen som följde efter intervjun var mer givande och ofta mer informativ än själva intervjun, dessa diskussioner dokumenterades också och användes i resultatet. Efter ett par intervjuer blev man mer van som intervjuare och det kom mer naturligt att ställa fler följdfrågor under själva intervjun, vilket resulterade i mer informativa svar. En del av ridlärarna blev något spända av att bandspelare användes under intervjun. De talade gärna om hur länge de arbetat och om hästmaterialet, men det var svårare att få dem att prata om djupare frågor om relationer mellan ridlärare och ridelev och om problem de varit med om. Det som hade kunnat förbättra arbetet hade varit att skriva ner fler och djupare frågor från början. Man hade kunnat intervjuar fler ridlärare, men ansåg att när tio ridlärare intervjuats att svaren var gemensamma och att man inte kunde få ut mycket mer av den frågeställning som var.

Den fråga som var svårare för ridlärarna att förstå och som fick utvecklas några gånger var att definiera vad som menas med att känna sina ridelever. Arbetet handlar om känsla och saker som är svårt att beskriva med ord. Hur man upplever relationer är något som är individuellt mellan olika människor, därför var det ibland svårt att få ridläraren att förstå vad som menades med hjälp av endast en fråga om ämnet.

Man lärde sig att utveckla frågorna med tydligare beskrivningar om situationerna man talade om, för att få djupare svar. Hur öppna ridlärarna var med sina svar varierade. Något som kan ha påverkat öppenheten hos ridlärarna under intervjun är intervjumiljön. Om ridlärarna hade talat ut mer när de suttit ensamma med intervjuaren, eller om de blivit mer inspirerade av att ha åhörare som intresserat suttit och hört på. Det kan även ha gjort skillnad hur väl intervjuaren kände ridläraren ifrån början. Men när man ser på resultatet i efterhand var det mer en fråga om personlighet och tidsbegränsningar som påverkade hur fylliga svaren blev.

Det var tre intervjuer som var längre och mer innehållsrika. Den ena var med en kvinna som arbetat på ridskola i 20 år och som intervjuaren hade haft daglig kontakt med i två

veckor. Denna intervju gjordes i ett fikarum med kaffe och hennes medarbetare tjuvlyssnande vid ett bord längre bort.

Den andra fylliga intervjun gjordes via telefon, vid 22.00 tiden en onsdagskväll när ridläraren arbetat hela kvällen och var trött, denna ridlärare hade visserligen också arbetat i över 20 år och intervjuaren har själv ridit regelbundet för henne i över 15 år.

Den tredje var en telefonintervju, intervjun blev kortfattad men var väldigt innehållsrik och gav väldigt mycket till arbetet. Ridläraren och intervjuaren har i detta fall vuxit upp på samma ridskola för ca 15 år sedan, men har på senare år inte haft mycket kontakt. Intervjun gjordes med tidsbegränsning. Intervjuaren stod och skulle stänga stallet, klockan var 22.00. Det visar att det förmodligen var personligt hur ridlärarna svarade på frågorna och att det inte hade någon betydelse om man satt lugnt och tyst eller om man hade en tidsbegränsad telefonintervju.

De ridlärare som valdes till intervjuerna var sådana intervjuerna kände sedan tidigare eller kommit i kontakt med. Detta var för att redan innan veta lite om ridlärarna för att få spridning vad det gäller år av erfarenhet och arbetssituation. För att få ett annat djup i arbetet hade man kunnat välja ridlärare som mer liknade varandra vad det gäller arbetssituation. Man hade till exempel kunnat jämföra vad tio stycken ridlärare som samtliga arbetat i 10 år och som arbetade på stora ridskolor med bara ridhästar, hade för åsikter om kommunikation och lärande.

Det hade säkert kunnat påverka svaren om man valt att ha endast en person som intervjuade alla ridlärare, människor upplever olika kemi med olika människor och öppnar sig olika mycket. Det var endast en intervju som gjordes där den av intervjuerna som inte kände ridläraren sen tidigare intervjuade. Det var en av de intervjuer som varit minst informativ och som varit mest fåordig, att detta skulle bero på att intervjuaren och ridläraren inte kände varandra sedan tidigare är svårt att säga eftersom det bara var en sådan intervju som gjordes. Det var de som alltså inte var ensamma med intervjuaren och de som hade en distans via telefon som öppnade sig mer. Det är svårt att avgöra om det har att göra med ridlärarnas personlighet eller om det var till fördel att inte sitta ensamma under intervjun. Att distraherande moment så som åhörare fick bort nervositeten inför att intervjun bandades.

Anledningen till att en kvalitativ studie valdes är för att det i detta ämne kunde ge det bästa resultatet. Man var intresserad av att höra alla ridlärarens olika svar. Det finns inte en lösning på frågan: Hur privat vill ridläraren bli med sina ridelever. Utan det finns lika många svar som det antal ridlärare man frågar och genom att höra dessa ridlärarens sätt att se på frågan, kan man få tips om hur man själv kan agera som ridlärare i framtiden.

Nackdelen med en kvalitativstudie är att det är svårt att hålla sig från att dra slutsatser och att hålla sig öppen för fler olika lösningar. Dessutom var det svårt att få ridlärarna att vidareutveckla sina svar när man intervjuade dem med öppna frågor, utan att man som intervjuare påverkade deras svar.

Framtida studier

Det man kan fundera över är om resultatet blivit det samma om man intervjuat manliga ridlärare, eller kvinnliga ridlärare som har många manliga ridelever. Arbetet skulle kunna

ses mer ur ett genusperspektiv, för att se hur manliga ridlärare gör för att undvika missförstånd i relationen mellan ridlärare och kvinnlig ridelev.

Det skulle vara intressant att göra framtida studier om ridlärarens betydelse i samhället. De olika problem som ridläraren stöter på som de egentligen inte har fått någon utbildning i. Det är många unga flickor med problem som hamnar i stallet och inte har någon annan än ridläraren att vända sig till. Vart ridläraren skall vända sig och hur ridläraren skall hantera problemen. Kanske det till och med hade varit bra att ha med sådant i ridlärarens utbildning. En annan studie som skulle vara intressant är att se hur förhållandet mellan ridläraren och rideleven påverkas när de har fler än en relation till varandra, som när en förälder är ridinstruktör till sitt barn eller liknande.

Slutsats

Slutsatsen man kan dra i frågan om hur privat ridläraren behöver bli med sina ridelever, för att få bästa effekt i sin ridundervisning är att det är väldigt individuellt vad ridläraren anser om vad som är för privat med sina ridelever. En del vill vara privata med sina ridelever medan andra inte anser att detta ingår i deras arbete. När man är nyutbildad ridlärare kan det vara så att det är lätt att man vill vara ambitiös och risken finns då att man tar på sig för mycket och kan bli för privat med sina ridelever. Resultatet i detta arbete visade att man lär sig av erfarenhet hur privat man som ridlärare kan bli.

De komplikationer som kan uppstå när ridläraren blir för privat med rideleven, är till exempel att rideleven öppnar upp sig för ridläraren med privata problem, som ridläraren inte har någon utbildning i att hantera på rätt sätt. Andra komplikationer som kan uppstå är att rideleven blir respektlös gentemot ridläraren. Ridläraren kan bli opedagogisk som instruktör, oprofessionell i sin lärarroll och att rideleven får svårt att ta instruktionerna på allvar.

För att hitta balansen mellan att få kontakt med sina ridelever utan att bli för privat behöver ridläraren skapa en trygg atmosfär i ridhuset. För att lyckas med det behöver ridläraren ha en öppen och kravlös kommunikation med sina ridelever.

Ridlärarna var överens om att det vore väldigt bra att ha någon form av mentor när man börjar som ridlärare, någon att vända sig till när de stöter på problem med relationen mellan ridlärare och ridelev.

REFERENSER

Litteratur

- Andersson, BE. 1985. *Som man frågar får man svar*. Första upplagan. Fjärde tryckningen. Kristianstad: Rabén & Sjögren
- Aspelin, J. 2010. *Sociala relationer och pedagogiskt ansvar*. Första upplagan. Kristianstad: Tryck & bind Kristianstads Boktryckeri AB.
- Boström, L. 1998. *Från undervisning till lärande*. Artikellid: 9789188410795. Brain Books.
- Juul, J. och Jensen, H. 2003. *Relationskompetens i pedagogikens värld*. Upplaga 1:1. Stockholm: Runa förlag.

- Lundesjö Öhrström, S. 1998. *Ridlektion, ett triangeldrama mellan elev, häst och lärare*. C/D-uppsats nr 1998:3. Pedagogiska institutionen. Uppsala universitet. Uppsala.
- Nilsson, B. 2007. *Kommunikation, samspel mellan människor*. Tredje upplagan. Polen: Pozkal.
- Steinberg, J M. 1994. *Den nya inläringen*. Tredje upplagan. Solna: Ekelunds Förlag AB.
- Zetterqvist Blokhuis, M. 2004. *Pedagogik för ridlärare*. Första upplagan. Västerås: Västerås Tryckpartners AB.
- Zetterqvist, M. 1998. *Didaktiken i hästhoppning*. Sveriges Lantbruksuniversitet. Uppsala: Enheten för pedagogiskt utvecklingsarbete.

Internet

- Nationalencyklopedin. 2010. *Kvantitativ metod*. <http://www.ne.se/kvantitativ-metod> (Hämtat 2010-05-04)
- Nationalencyklopedin. 2010. *Kvalitativ metod*. <http://www.ne.se/kvalitativ-metod> (Hämtat 2010-05-04)
- Nationalencyklopedin. 2010. *Etik*. <http://www.ne.se/Etik> (hämtat 2010-05-10)
- Thornell, S. 2008. *Dunn & Dunns 21 faktorer för framgångsrikt lärande*. <http://www.resurs.folkbildning.net/cfl-webbplats/larstilar.cfl.se/index80ce.html?sid=1308> (Hämtat 2010-05-05)
- Moore, C. 2010. *Om ett barn far illa* <http://www.barnperspektivet.se/teman/utsatta-situationer/om-ett-barn-far-illa> (Hämtat 2010-09-09)

BILAGA 1. INTERVJUGUIDEN

- Hur länge har du varit ridlärare?
- Vilka typer av elever har du?
- Vad jobbar du på för sorts ridskola?
- Hur stora grupper har du på ridskolan?
- Hur är hästmaterialet?
- När du får en ny ridelev, hur gör du för att få eleven mottaglig för dina instruktioner, i ridundervisningen?
- Är det mycket andra aktiviteter än ridning på ridskolan?
- Hur fungerar eleverna med andra aktiviteter än ridlektioner?
- Brukar du vara med på andra aktiviteter på ridskolan än ridundervisningen?
- Har du många lektioner i rad?
- Har du någon tid mellan ridlektionerna, till att tala med rideleverna?
- Är viktigt är det för dig att känna dina ridelever?
- Har du någon gång upplevt att du blivit för privat med dina ridelever?
- Vilka problem kan uppstå i en sådan situation?
- Hur gör du för att skapa trygghet i en ridgrupp?
- Har du upplevt att dina ridelever tappat respekten för dig, och i vilket sammanhang?
- Vad tycker du att man kan göra åt det, när ett sådant problem uppstår?

BILAGA 2. ATT LÄRA UT

Författat av Anja Forsberg och Jacqueline Alex, Flyinge 2008

Referat

Syftet med detta arbete var att betona att människor lär sig på olika sätt. Grundförutsättningen är att eleven måste känna sig trygg för att kunna ta till sig läran. Metoden för att få fram fakta till arbetet har varit genom böcker. Steinberg, J 2001. *Den nya inläringen* och Zetterqvist, M. 2004. *Pedagogik för ridlärare*, har varit informationskällan till detta arbete.

Inledning

För att inleda detta arbete, skulle vi vilja klargöra ett par saker: För att kunna lära eleven något, måste eleven i fråga vilja lära sig själv. Lärarens uppgift är att förmedla kunskapen på bästa sätt, men för att eleven ska kunna ta åt sig av vad läraren säger, måste eleven vara motiverad, intresserad och fysiskt och psykiskt närvarande.

Detta arbete kommer att inrikta sig på hur man som lärare kan förmedla kunskap på bästa möjliga sätt. Det kommer att tas upp olika inlärnings metoder. Vad som skiljer inläring hos barn, ungdomar och vuxna?

Frågeställning

Hur skapar man de bästa förutsättningarna för inläring?

Vad skiljer inläringen hos en vuxen mot ett barn?

Hur bemöter man en tonåring?

Hur använder man språket på bästa sätt?

Material och Metod

Böckerna som använts till arbetet är:

Steinberg, J 2001. *Den nya inläringen*. Falköping: Ekelunds Förlag AB. och

Zetterqvist, M. 2004. *Pedagogik för ridlärare*. Västerås: Ridskolan Strömsholm.

Vi blandade egna erfarenheter med fakta från dessa böcker och det blev en bra slutprodukt.

Att lära ut

Innan man lär ut är det viktigt att ha en insikt om människans behovstrappa. Den kallas för pedagogisk behovshierarki och är skriven av Abraham Marslow. Han menar att människan måste ha sina grundbehov tillfredställda för att kunna nå till det högsta steget som innebär självförverkligande. Det är 5 steg i trappan och ser ut så här:

Pedagogisk behovshierarki:

Steg 1, Biologiska behov (Sömn, syre och mat)

Steg 2, Fysisk trygghet (Ej rädd eller utsatt för faror)

Steg 3, Sociala behov (tillhörighet och gemenskap)

Steg 4, Identitet (känna eget värde)

Steg 5, Självförverkligande (egen utveckling)

(Steinberg, 1994, s.53)

Alltså innebär det att innan dessa behov är uppfyllda är det egentligen omöjligt för eleven att utvecklas. Så till en början är ridlärarens uppgift att till första hand skapa en trygg och trevlig atmosfär för eleverna innan ridläraren börjar lära ut. Eleven måste känna sig trygg i uppgiften för att kunna ta till sig instruktioner och lära sig något av det. Man får alltså aldrig tvinga en elev att göra något de inte vågar, för eleven kan inte ta till sig något genom att lära sig genom rädsla.

Det är viktigt att brinna för det man lär ut och ha bred kunskap om det. Att kunna inse att vissa har svårare för att lära sig än andra. Ridlärare har som uppgift att på ett bra sätt kunna skapa förutsättningar för ryttaren att lära sig själv. Att stötta och inspirera ryttaren, kunna läsa av hästen och kommunicera med ryttaren, ha ett bra system och kunna strukturera lektionerna på ett bra sätt. En ridlärare måste kunna anpassa sin undervisning till ryttare i olika åldrar.

När man bemöter en tonåring är det viktigt att ha förståelse för den fas de går igenom. Att tänka tillbaka till när man var en tonåring själv. Att förstå att det de ibland säger inte är vad de menar utan är ett uttryck för en känsla de själva inte förstår. Det gäller att hitta en balansgång mellan att vara en tydlig ledare utan att vara nedlåtande och samtidigt ge utrymme för dem att vara vuxna och växa som människor. För en tonåring kan det vara extremt skönt att få befinna sig i den lite mer kravlösa miljö som råder på ridskolan. Man får samtidigt inte låta deras ojämna humör gå ut över hästarna och tydligt dra en gräns för hur man får bete sig i stallet och sätta hästarnas välbefinnande i första hand. Denna tydliga regel kan faktiskt uppfattas som skönt även för tonåringen att man har, då de vet vad som gäller och kan känna sig trygga i det.

Inlärningsmetoder

Visa – instruera – öva:

Ridläraren börjar med att visa hur en övning går till samtidigt som hon ger instruktioner om hur övningen ska genomföras (*Zetterqvist, 2004*). Till exempel att en erfaren ryttare visar hur en övning går till samtidigt som ridläraren berättar vad ryttaren gör, medan eleverna får titta på. Efter det får eleverna pröva på och öva.

Visa - pröva - instruera - öva:

Den här övningen är bättre för att få ryttarna mer motiverade. Ridläraren börjar med att visa och berätta hur en övning ska göras. Sedan får eleverna pröva på själva och har då

lättare att förstå instruktionerna, de blir dessutom mer motiverade eftersom de får pröva på tidigare. Efter att det fått instruktionerna är det dags att öva för att befästa inläringen (Zetterqvist, 2004).

Visuell inläring:

Med visuell inläring menar man att eleven får ta till sig instruktioner genom att se och lära (Zetterqvist, 2004). T. ex genom att titta på video när en duktig ryttare rider och sedan föreställa sig hur det känns och sedan försöka överföra den känslan till sig själv och sin egen ridning

Samarbetsinläring:

Med samarbetsinläring menas med att man t. ex delas in i grupper och får lära sig tillsammans. De får lära sig genom varandra samtidigt som de lär sig tillsammans (Zetterqvist, 2004). I ridningen kan detta genomföras med t. ex kadrilj. I en kadrilj rider man två och två i flera led, eleven tvingas då att inverka på hästen för att anpassa sig till de andra. Om kadriljen genomförs som en uppvisning sporrar eleverna att hjälpa och uppmuntra varandra att lära sig.

De sju intelligenserna:

För att förstå att människor lär sig på olika sätt, ska vi gå in på de sju olika intelligenserna. För det är verkligheten så att man kan vara intelligent på helt olika sätt. Den ena intelligensen behöver inte vara sämre än den andra utan bara bättre i en annan situation. Som lärare måste man ha insikt om detta och kunna förmedla kunskapen så att alla har möjlighet att lära sig. Det här är exempel på vanliga intelligenser. En del människor kan vara en blandning av dessa och känna igen sig i flera delar. Vi har valt att överföra dessa intelligenser, till ridelever och hur man skall tänka som ridlärare när man undervisar dem.

Logisk matematisk intelligens:

Den traditionellt intelligenta individen, kan behärska abstraktioner, se sammanhang och tänka analytiskt. De här personerna klarar sig oftast mycket väl i skolan, då skolan uppmuntrar detta slags tänkande. I ridskolesammanhang är detta eleven som vill ha instruktionerna förklarade på ett vetenskapligt och logiskt sätt, de kan läsa och ta till sig av faktaböcker.

Visuell-spatial intelligens:

Förmåga att lagra minnesbilder. Även dessa personer klarar sig mycket väl i skolmiljö eftersom skolarbete bygger på förmågan att lagra minnesbilder. Den här ridskoleeleven lär sig bäst genom visuell inläring, alltså se någon annan göra en övning och sedan ta efter. Eleven har dessutom lätt för att lära sig hoppbanor och dressyrprogram genom att se någon rida det före dem.

Verbal intelligens;

Behöver berätta och analysera verbalt om vad de lär sig. Den här eleven kräver mycket uppmärksamhet ifrån läraren, de behöver ventilera och diskutera informationen för att kunna ta det till sig, de har svårare för att lära sig genom att bara läsa.

Social intelligens:

Har lätt att ta folk och kunna organisera (*Steinberg, 1994*). Det här är eleven som skojar och skrattar, sprider trevlig stämning och som alla i ridgruppen tycker om. De organiserar gärna aktiviteter, även om de kanske inte alltid lyckas och lär sig lika lätt som de andra.

Musikalisk intelligens:

Lär sig genom rytm, toner och musik (*Steinberg, 1994*). Den här eleven har en naturlig taktkänsla, de rider mer på känsla och vill ha det förklarat i känslor mer än genom fakta. Den här eleven kan i många fall lyckas väldigt bra men kanske har svårt att återförklara vad han eller hon egentligen gjorde.

Fysisk intelligens:

De lär sig genom att känna på, prova på praktiskt (*Steinberg, 1994*). Denna elev har svårt att förstå under de teoretiska lektionerna, de behöver prova på praktiskt och få känna med kroppen hur det ska göra. Passar väldigt bra i ridskolevärlden där det mesta är praktiskt. Lär sig ofta lite långsammare och behöver mer tid för att träna.

Individuell intelligens:

De lär sig genom att försvinna för sig själva och plugga och tänka (*Steinberg, 1994*). Det här är eleven som trivs bäst när de får rida mer individuellt. Till exempel att ridläraren förklarar innan övningen börjar, sedan får eleven försöka göra det självständigt i lugn och ro, för att få vidare instruktioner efter ett tag och inte samtidigt som den håller på med övningen. Det bästa vore för denna elev att träna privat, men om detta inte är möjligt kan det vara bra att läraren är medveten om det och ger eleven mer tid och utrymme att lära sig i sin egen takt.

Resultat

Resultatet visar att man genom kunskap om människors olika sätt att lära sig, kan man vinkla lektionen och forma övningarna för att nå fram till just målgrupp man riktar sig till. Resultatet visar att alla kan lära sig men på olika sätt. Genom att läsa böcker som riktar sig till ett allmänt lärande har vi med hjälp av egna erfarenheter försökt visa hur man kan använda det till ridlektioner.

Diskussion

Slutsatsen är att för att skapa de bästa förutsättningarna för inläring, behöver läraren ha en god insikt i hur olika elever tänker och fungerar. Eftersom människor lär sig på väldigt olika sätt, är det viktigt att förstå det. Att läraren förklarar och lär ut så att alla elever har en chans att hänga med och förstå. Att man som lärare inte dumförklarar elever bara för att någon inte tänker på samma sätt. Den viktigaste uppgiften en ridlärare har är att skapa en trevlig och trygg miljö, för att inläring sker bäst då alla trivs och mår bra. Det som skiljer inläringen hos en vuxen mot ett barn är att vuxna behöver mer teoretiska förklaringar innan de skall utföra en övning, för att de ska känna sig trygga. De känner sig mer trygga ifall de innan vet lite mer exakt vad som väntas av dem. Det är svårare att få barn att förstå vid en teoretisk inläring, för dem är det lättare att försöka lära sig

genom att utföra momentet i sig. Med dem fungerar Visa – Pröva – Instruera – Öva bäst. Men hos en vuxen kan Visa – Instruera – Pröva vara en bättre variant.

Bästa sättet att använda språket på är genom att vara extremt tydlig. Tala tydligt, alltid låta glad och inspirerande. Det är viktigt att ridläraren instruerar på ett positivt sätt, att läraren fokuserar på vad eleverna gör bra och vad de behöver förbättra, istället för att fokusera på det som är dåligt. Det kan vara bra speciellt för yngre elever när ridläraren använder sig av metaforer. Exempel att ridläraren säger åt eleven att tänka att de sitter på två femhunderlappar som de inte får tappa, istället för att tjata om att de ska sitta djupare i sadeln. Sedan är det viktigt att ridläraren försäkrar sig om att eleven verkligen har förstått. Om en elev efter att ha blivit tillsagt inte gör något kan det vara en idé att stanna till och förklara mer tydligt så att eleven verkligen förstår vad man menar. För alla elever är det väldigt bra om ridläraren visar och går hela den tänkta banan innan man sätter igång med övningen.

Litteraturförteckning

Steinberg, J. 2001. *Den nya inläringen*. Falköping: Ekelunds förlag AB.

Zetterqvist, M. 2004. *Pedagogik för ridlärare*. Västerås: Ridskolan Strömsholm.

DISTRIBUTION:

Sveriges Lantbruksuniversitet

Hippologenheten

Box 7046 750 07 UPPSALA

Tel: 018-67 21 43

Fax: 018-67 21 99

Swedish University of Agricultural Sciences

Department of Equine Studies

Box 7046 750 07 UPPSALA

Tel: +46-18 67 21 43

Fax: +46-18 67 21 99
